

Список використаних джерел

1. Сухорольський П. Проблеми забезпечення та розвитку прав людини в умовах інформаційного суспільства. Український часопис міжнародного права. 2013. № 1. С. 18–19.
2. Secretary Clinton Speaks on Internet Freedom. Official video by U. S. Department of State. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ccGzOJHE1rw>
3. Freedom of expression everywhere, including in cyberspace. Report by United Nations Human Rights office of the high commissioner. URL: <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/Freedomofexpressioneverywhere.aspx>
4. «The Autonomous Mind: The Right to Freedom of Thought in the Twenty-First Century». Article. Simon McCarthy-Jones. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/frai.2019.00019/full>
5. Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression, Frank La Rue. Human Rights Council Seventeenth session Agenda item 3. URL: <https://undocs.org/A/HRC/17/27>
6. Website of international human rights organisation Article 19. URL: <https://www.article19.org/>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри Малига В. А.

СТЕПКА МІЛАНА БОГДАНІВНА

Сумський державний університет

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В АФГАНІСТАНІ

Гендерна рівність є не лише одним з основних прав людини, а й є необхідною складовою мирного, процвітаючого та сталого світу. У більшості держав гостро постає питання забезпечення гендерної рівності та забезпечення рівними правами жінок та чоловіків. Правозахисники відмічають, що впродовж останніх десятиліть у цій сфері було зроблено багато кроків вперед: все більше дівчат почало ходити до школи, менше дівчат змушено вступати у ранні шлюби, більше жінок почало працювати у парламентах та на керівних посадах, а закони реформуються для просування принципу гендерної рівності [1; 2]. Адже гендерна нерівність заважає повноцінно функціонувати як державним структурам, так і приватному сектору.

Ситуація із правами жінок в Афганістані весь час змінювалася у зв'язку з серйозними суспільними трансформаціями у цій країні впродовж XX–XXI століть. Надання окремих прав жінкам у Афганістані відбулося порівняно давно. Так, ще

у 1919 році жінки отримали право голосу, а 1921 році була створена перша школа для дівчат. За попереднього приходу талібів стали обмежуватися права жінок, проте після втрати ними влади у Конституції 2004 року було закріплено принцип гендерної рівності [3]. Сьогоднішня ситуація в Афганістані дуже гостро зачепила питання гендерної рівності – терористична організація «Талібан» захопила владу в Афганістані та запровадила правила, що тотально суперечать цьому принципу, а саме: заборонили жіночий спорт, демонтували систему захисту жінок від насильства, ліквідували Міністерство у справах жінок і замінили його відродженим Міністерством запобігання пороку та пропаганди доброчесності, а також ускладнили доступ жінок до медичної допомоги. Також таліби дозволили жінкам навчатися в школах і вищих навчальних закладах тільки окремо від чоловіків і тільки при наявності одягу, що повністю закриває їхні обличчя і тіла. Після цього указу у вишах Афганістану почали встановлювати в аудиторіях непрозорі перегородки і вішати штори. Викладати жінкам, згідно з цим указом, зможуть або жінки, або літні чоловіки, які повинні будуть отримувати схвалення від «Талібану» в кожному окремому випадку. Крім того, жінкам у Афганістані відтепер заборонено виходити з дому без супроводу чоловіка або родича чоловічої статі [1; 4; 7]. Зазначені факти свідчать, про заперечення принципу гендерної рівності теперішньою владою Афганістану, яка складається виключно з чоловіків, та дискримінацію жінок на державному рівні.

Слід відмітити, що суспільної згоди із цією ситуацією немає. Наприклад, з середини серпня жінки проводять регулярні протести проти по всій країні, вимагаючи відновлення та захисту своїх прав. Щодо протестувальниць застосовували насильницькі заходи, били жінок електричними кийками, а також затримувати і катувати журналістів, які повідомляли про жіночі протести по всій країні з вимогою відновлення та захисту прав жінок [4].

Гендерна нерівність сьогодні в Афганістані обумовлена захопленням влади радикальним ісламістським угруповуванням «Талібан», тому суттєва зміна ситуації, на наш погляд, можлива лише тоді, коли у афганському суспільстві відбудуться певні демократичні зрушення.

Міжнародна спільнота також повинна намагатися вживати заходи для поліпшення ситуації з правами людини, у тому числі із припиненням дискримінації жінок. Слід відмітити значення діяльності відповідних міжнародних організацій – організація «ООН-жінки» намагається продовжувати свою діяльність у цій країні, насамперед, виступаючи «адвокатом» афганських жінок, щоб їх голос у світі був почутий. Також

«ООН-Жінки» прагне забезпечити жінкам доступ до основних послуг з порятунку життя, включаючи реагування на насильство щодо жінок і дівчат [5]. Рада Безпеки ООН у своїй останній резолюції по ситуації в Афганістані підкреслює важливість участі жінок в уряді та необхідності дотримання прав людини, включаючи права жінок, дітей та меншин [6] Якщо проблема із дотриманням прав людини буде поглиблюватися, то наступним кроком може стати застосування міжнародних санкцій.

Проблема гендерної нерівності в Афганістані поглиблюється у зв'язку із загальною кризою, що є наслідком як військових дій у країні, так і пандемії COVID-19. На нашу думку, ліквідація гендерної нерівності є фактором, який полегшить вихід із цієї кризи.

Підсумовуючи, слід зазначити, що терористична організація «Талібан» внесла значні корективи у життя жінок в Афганістані. Його політика виключає рівність прав жінок та чоловіків, відбувається дискримінація, яка унеможливила рівноцінну реалізацію прав чоловіків та жінок. Більш того, це суперечить принципам гендерної рівності; та все ж, на скасування такого гендерного дисбалансу може вплинути лише діяльність правозахисних організацій в середині країни та заходи, які буде вживати міжнародна спільнота, що поверне жінкам та чоловікам рівність прав у Афганістані.

Список використаних джерел

1. No stability and peace without protecting women and girls. *Human Rights Watch*. URL: <https://www.hrw.org/news/2021/10/12/no-stability-and-peace-without-protecting-women-and-girls> (date of access: 11.11.2021).
2. Gender equality and women's empowerment. *United Nations Sustainable Development*. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality/> (date of access: 11.11.2021).
3. Expert's take: Gender equality is critical for Afghanistan's future, long-term development, and sustained peace. *UN Women*. URL: <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2021/10/experts-take-gender-equality-is-critical-for-the-afghanistans-future> (date of access: 11.11.2021).
4. Ferris-Rotman A. Women's rights activist shot dead in northern Afghanistan. *the Guardian*. URL: <https://www.theguardian.com/world/2021/nov/05/womens-rights-activist-shot-dead-in-northern-afghanistan> (date of access: 11.11.2021).
5. UN Women. *Home*. URL: <http://surl.li/arcyq> (date of access: 13.11.2021).
6. Резолюція 2596 (2021), прийнята Советом Безопасности на его 8862-м заседании 17 сентября 2021 года. URL: [https://undocs.org/ru/S/RES/2596\(2021\)](https://undocs.org/ru/S/RES/2596(2021))
7. Afghanistan: Taliban Blocking Female Aid Workers. *Human Rights Watch*. URL: <http://surl.li/arczd> (date of access: 11.11.2021).

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри Плотнікова М. В.